

SUSAN
MUSKEE

Wie ik ben
zonder jou

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2023 Susan Muskee
Omslagontwerp: Villa Grafica
Omslagbeeld: © Shutterstock
Foto auteur: © Medea Huisman
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1368 8
ISBN 978 94 027 6948 7 (e-book)
NUR 301
Eerste druk oktober 2023

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1

Joy

Er zijn drie dingen in het leven waar ik écht zeker van ben: dat rood niet mijn kleur is, dat níemand leuk speelt op een blokfluit, en dat toeval niet bestaat.

Die eerste twee zijn niet zo levensveranderend. In mijn kledingkast vind je voornamelijk blauwtinten en sinds de basisschool is het aantal blokfluitspelers in mijn leven drastisch afgenomen. Met andere woorden: zo vaak word ik daar niet mee geconfronteerd. Maar dat toeval niet bestaat... Dat is drie weken geleden voor de zoveelste keer bevestigd.

Eigenlijk zou je kunnen zeggen dat alles wat ik de afgelopen jaren heb opgebouwd, in één klap is ingestort. Al mijn toekomstplannen en -dromen zijn geklapt als een te hard opgepompte fietsband. En in plaats van die band te kunnen plakken, zit ik nu, drie weken later, met een beker koffie in mijn hand en mijn ziel onder mijn arm op een bankje in het park. Koffie in een wegwerp-beker. Pascal zou een hartverzakking krijgen.

Pascal.

De zoveelste traan rolt uit mijn ooghoek. Ik heb de puf niet meer om hem weg te vegen en ik vraag me af of ik ooit nog ergens puf voor zal hebben.

Misschien blijf ik wel voor altijd hier. Word ik *the woman who can't be moved*, net als in dat nummer van The Script.

In mezelf mompel-neurie ik de tekst van het nummer: *'How can I move on when I'm still in love with you?'*

Op dat moment rent er een hardloper rakelings voor me langs en ik schrik zo van hem dat ik een hoog, schrill kreetje uitstoot. Tegelijkertijd gooi ik zelfs wat koffie over mijn broek en er ontstaat meteen een kleine, bruine vlek in mijn jeans.

Meteen ben ik terug in de realiteit.

Oké, iets te dramatisch, Joy. Je kunt het ook overdrijven.

Ik zal vast óóit weer van dit bankje af komen, maar het probleem is: ik weet echt niet meer wat ik moet doen. De puinhoop is zó groot, dat ik niet weet hoe ik eruit moet komen. Ik ben compleet het overzicht kwijt – en dat wil wat zeggen.

Ik ben een oplosser.

Een regelaar.

Iemand die dingen *voor elkaar krijgt*.

Dat is waarom het zo goed werkt tussen Pascal en mij. Hij is de creatieve, charismatische ondernemer, ik de ondersteunende, stille kracht. Dat is perfect, want terwijl ik de vrouw op de achtergrond ben, is Pascal het menselijk equivalent van een golden retriever. Lief, opgewekt en met een glimlach die ontwapenender is dan Harry Potters Expelliarmus-spreuk. En hij is knuffelbaar. Zó vreselijk knuffelbaar. Als het lijkt alsof de hele wereld tegen je is, hoef je alleen maar vijf seconden te worden omhelsd door Pascal en meteen zijn al je problemen opgelost. Sneeuw voor de zon en al die onzin, hij maakt het waar. Of hij geeft je in elk geval het idee dat dat zo is.

Dus zo deden we het al vijf jaar: hij de frontman, ik de vrouw in de coulissen.

Totdat hij verliefd werd op een ander en alles in één klap in elkaar stortte.

Ik trek mijn mouwen verder over mijn handen en wrijf ruw over mijn wangen. Geen werk, geen huis, geen vriend, geen toekomst.

Wat een ellende.

Wanneer ik de laatste slok uit mijn koffiebeker neem, piept mijn telefoon in de zak van mijn vest. Een e-mail.

Mijn hart knijpt zich samen en ik tel tot drie voordat ik mijn vestzak openrits. Tenzij het een spammail is dat ik mijn 'Gewonnen Prijs Binnen 24 Uur Moet Claimen!', weet ik waar deze mail over gaat. In de afgelopen weken heb ik op tien appartementen gereageerd en voor negen daarvan werd ik afgewezen. Het is altijd óf een appartement voor twee personen, of ik sta niet ingeschreven bij

de juiste woonstichting, of ik verdien te weinig – lees: nul, want je kunt nou eenmaal niet blijven werken bij het bedrijf van je ex – of ik reageerde simpelweg te laat. Stuk voor stuk terechte en legitieme redenen, maar ook precies wat je niet wilt horen als je in het huis van je ex op de bank slaapt.

Er is nog één woning waar ik niets over heb gehoord. Een studio van 25 vierkante meter aan de rand van de stad.

‘Oké,’ spreek ik mezelf moed in. ‘Je kunt het.’ Met één oog dichtgeknepen en mijn telefoon op armlengte afstand open ik de mail-app en mijn vinger zweeft boven de ongelezen e-mail. ‘Drie, twee, één...’

Beste mevrouw Oosthuizen,

Hartelijk dank voor uw interesse in de woning aan de Keizer Karelweg 23. Helaas moet ik u mededelen dat...

Ik wil het niet. Ik wil niet meer huilen. Niet nóg meer dan ik de afgelopen weken al heb gedaan. Ik huilde toen ik mijn spullen in dozen deed. Ik huilde toen ik mijn ouders het nieuws vertelde. Ik huilde toen Pascal zei dat hij de zachtroze bank, die zo goed kleurt bij de rest van de inboedel, eigenlijk veel minder comfortabel vond dan hij altijd had beweerd. Ik huilde toen ik er de eerste nacht op doorbracht en hem nog gelijk moest geven ook, en nu er na drie weken niets meer van mijn rug over is al helemaal. Ik huilde toen ik mijn spullen ophaalde op kantoor, én toen de receptionist ‘fijn weekend en tot maandag!’ riep. Ik had de moed niet om te zeggen dat ik nooit meer terug zou komen en dat deze doos niet gevuld was met de gebruikelijke opvouwbare koffiebekers van Pascals start-up, maar met mijn eigen ziel en zaligheid.

De afgelopen weken heb ik zoveel tranen gelaten dat ik dacht niets meer in me te hebben, maar toch schroeft mijn keel zich weer dicht. Ik gooi de lege koffiebeker in de prullenbak naast mijn bankje, leun naar voren en zet mijn ellebogen op mijn knieën, starend

naar het scherm, dat steeds waziger wordt. Zelfs het opbeurende bericht van mam dat binnenkomt, met de vraag of ik al wat heb gehoord van de woning en dat pap en zij al de hele dag zitten te duimen, kan ik pas lezen na een paar keer flink knippen. Ik maak een screenshot van de mail, stuur het zonder begeleidende tekst naar mam en stop mijn telefoon weg.

Dan, net op het moment dat ik mijn hoofd in mijn handen wil laten zakken, prikken mijn sleutels in mijn buik. In een vreemde bui van zelfkastijding haal ik de bos uit mijn vestzak en kijk ernaar.

Tijdens een marketingtraining begonnen we ooit met een spel waarbij je jezelf voorstelt aan de hand van je sleutelbos. ‘Je sleutelbos vertelt heel veel over jou als persoon,’ zei de cursusleider, terwijl wij allemaal onwennig de zaal rondkeken. ‘Wat voor sleutels hangen eraan? Heb je sleutelhangers, of zijn het alleen je sleutels?’

Met mijn handen slapjes in mijn schoot laat ik de bos door mijn vingers gaan. De sleutel van de algemene voordeur beneden. De sleutel van onze eigen voordeur op de galerij. De sleutel van de berging in de kelder. Het labeltje met ‘817’ erop, omdat ik altijd vergat welk huisnummer het nou precies was en al jaren blindelings naar de juiste voordeur op de derde verdieping liep, voordat ‘Pascals huis’ officieel ‘ons huis’ werd.

Ik knijp mijn ogen stijf dicht en veeg onelegant wat snot weg met mijn mouw als ik aankom bij de goudkleurige Big Ben-sleutelhanger. Het souvenir van ons eerste weekend weg, ‘gekregen’ van een marktkoopman in Londen. Twee straten verderop beseften we dat Pascal hem gewoon had betaald, omdat hij een paar pond minder terug kreeg bij het afrekenen van zijn *I ♥ London*-trui, maar dat mocht de pret niet drukken.

Nu ik het ding nog eens goed bekijk, is het eigenlijk vooral heel erg lelijk. De onderkant is slecht afgewerkt, waardoor ik geregeld een kras op mijn hand of vingers krijg als ik mijn sleutels te snel wil grijpen. En hij is goudkleurig. Ik hou niet eens van goud.

Harder dan nodig druk ik mijn duimnagel tussen de sleutelring en draai de Big Ben eraf. Zo. Meteen voelt het alsof ik de controle

terugpak. De volgende stap is natuurlijk om hem weg te gooien, maar dat vind ik nog te moeilijk. Daarom stop ik hem toch maar terug in mijn zak en hervat mijn zelfkastjdingsritueel. *Might as well*, zal ik maar zeggen.

De brievenbussleutel.

De sleutel van de papiercontainer in de gezamenlijke berging beneden.

Ik haal mijn neus op en voel een steek in mijn maag wanneer mijn vinger blijft hangen bij de laatste sleutel aan de bos: een blinde sleutel zonder vertanding. De symbolische sleutel van ons toekomstige droomhuis. Ik strijk met mijn duim over het gladde metaal en pers mijn lippen op elkaar.

Toen Pascal zijn bedrijf inschreef bij de Kamer van Koophandel, kocht ik twee kale sleutels zonder profiel. Ze waren het symbool van al onze dromen: de sleutels van het paleis dat we ooit zouden bemachtigen, in plaats van de kleine flat waar alles begon. Eén sleutel gaf ik aan hem, de andere hield ik zelf.

Het zou me niets verbazen als hij die van hem al jaren geleden heeft weggegooid.

In gedachten loop ik door het huis waar we de afgelopen jaren hebben samengewoond. Er staan drie dozen en een boekenkast in een gehuurde berging en ik heb wat kleding en cosmetica in dozen en koffers gepakt, alsof ik binnenkort op vakantie ga. Dat is het. De verdere meubels zijn allemaal van Pascal, want ik ging bij hem wonen en zijn spullen waren mooier dan de mijne, dus ik deed bijna alles weg wat van mij was.

Wat trouwens niet betekent dat het niet voelde als ons huis, want veel van de dingen in dat huis heb ik geregeld.

Ik heb de mintgroene muur in de slaapkamer geschilderd. Ik heb de ladekasten op de gang in elkaar geschroefd op een bloedhete zomerdag, terwijl hij halsoverkop naar een beurs in Düsseldorf moest. Ik heb in mijn eentje het matras naar de slaapkamer gesleept, omdat het al vier dagen met het plastic er nog omheen in de gang stond – het matras dat ik heb betaald. Ik heb alle handdoeken

gekocht, omdat Pascal zich nog afdroogde met repen badstof die pap niet eens als poetsdoek voor zijn motor zou gebruiken.

Ik weet niet eens hoe het werkt als je uit elkaar gaat. Op een paar spullen na heb ik alles wat echt van mij was al meegenomen, maar hoe zit het met die handdoeken? Moeten we die nu fiftyfifty verdelen, of moet een van ons nieuwe kopen? Ze zijn donkergroen en ik weet dat ze niet meer verkrijgbaar zijn, want ooit wilde ik er een paar bij kopen en toen vertelde een winkelmedewerker me dat het een gelimiteerde collectie was. En hoe zit het met die ladekasten? Pascal heeft ze betaald, maar als ik ze niet in elkaar had gezet, hadden ze nu nog steeds als een stapel planken in de doos gezeten. En dat matras? Hij kan moeilijk achterblijven met alleen een bedbodem, en de kans bestaat dat er in mijn nieuwe slaapkamer niet zo'n groot bed past.

Moet ik straks mijn hele inboedel nieuw kopen?

Moeten we met een notitieboek door het huis lopen en zeggen wat we willen hebben? Wat als we allebei de knoflookpersen willen? Heb ik wel recht op de knoflookpersen?

Ik weet het niet.

Ik weet het écht niet.

Ik weet alleen dat ik drie weken, twee uur en twaalf minuten terug wil in de tijd en dat ik alles goed wil maken wat er mis is gegaan.

2

Frida

Er zit een jonge vrouw op het bankje naast me te huilen. Ze is een jaar of vijftientig, misschien iets ouder, en haar lange, donkerbruine haar zit aan haar wangen vastgeplakt door de tranen. Haar mascara heeft zwarte vegen op haar wangen gemaakt en ze heeft haar neus een paar keer afgeveegd aan de mouw van haar vest, waardoor die er nu uitziet alsof ze er schoensmeer mee heeft uitgesmeerd over haar zwartleren sneakers.

De vrouw huilt niet uitbundig. Niet meer, tenminste. Het eerste kwartier dat ik hier zat snikte ze met hartverscheurende uithalen, maar nu lopen de tranen zo uit haar ogen, over haar wangen. Inmiddels frunnikt ze aan haar sleutelbos en staart ze nietsziend voor zich uit.

We zitten op de twee mooiste bankjes van dit park: aan de zijkant van het brede, onverharde wandelpad dat slingerend tussen het groen door loopt. Op deze plek ligt het pad iets hoger en kijk je uit over de grote vijver met in het midden een metershoge fontein. Ik zit hier elke dag, voordat ik boodschappen ga doen. Meestal in mijn eentje, maar vandaag dus in stil gezelschap.

Ik vraag me af wat ik tegen haar moet zeggen. Óf ik iets tegen haar moet zeggen.

Toen ik hier net kwam zitten, keek ze niet op of om, dus misschien heeft ze mijn aanwezigheid niet eens opgemerkt. Ergens vraag ik me af of ik me überhaupt wel wil mengen in haar verdriet; ik heb genoeg aan dat van mezelf en bemoei me al drie jaar nergens meer mee.

Toch is er iets wat me aan haar intrigeert, al kan ik mijn vinger er niet op leggen wat het is. Misschien raakt andermans verdriet me in deze tijd van het jaar meer dan anders, of komt het doordat

ze het zo openlijk uit. Wat het ook is, ik kan haar op z'n minst een zakdoekje aanbieden. Mijn moeder drukte me mijn hele leven op het hart altijd zakdoekjes bij me te hebben. 'Je weet nooit wanneer je ze nodig hebt,' zei ze dan.

In de afgelopen periode heb ik meer zakdoekjes nodig gehad dan in de tien jaar ervoor, dus tegenwoordig heb ik altijd twee pakjes bij me. Ik kan er dus best eentje missen.

Voorzichtig, alsof ik te maken heb met een dier dat zomaar kan uithalen, buig ik me naar haar toe. 'Wil je... een zakdoekje?'

Ik blijf afwachtend naar haar kijken en strek mijn arm wat verder naar haar uit als ze niet reageert.

De zomer begint eindelijk zijn intrede te doen, en de stof van mijn blouse plakt aan mijn onderrug. In de boom naast ons fluit een merel zijn kenmerkende deuntje, maar de jonge vrouw lijkt zowel mij als de vogel nog steeds niet op te merken.

Mogelijk zei ik het niet hard genoeg. Nu ik er zo over nadenk, is dit de eerste keer dat ik überhaupt spreek vandaag, dus mijn stem heeft nog zo'n randje dat er even van af moet.

Ik schraap mijn keel, schuif iets op en futsel één zakdoekje half uit het pakje. Behoedzaam buig ik me nog wat dichterbij de jonge vrouw toe. 'Wil je een zakdoekje?'

Bingo.

Als door een wesp gestoken kijkt ze op.

'Een zakdoekje,' zeg ik nog maar eens, terwijl ik het pakje naar haar uitsteek. Ik doe alsof de leegte in haar ogen me niets doet en glimlach zo bemoedigend mogelijk. 'Volgens mij kun je er wel een gebruiken.'

De jonge vrouw kijkt van het pakje naar mij, dan naar haar mouw, naar mijn boodschappentrolley naast me en dan weer naar mij. Alsof ze door een bak water moet waden, reikt ze naar het pakje en trekt het zakdoekje eruit.

Dan draait ze zich terug en staart weer voor zich uit.

Goed. En nu?

Zo tersluiks mogelijk werp ik een blik op mijn horloge. Halfvijf.

Meestal ben ik rond deze tijd al in de supermarkt, dus misschien kan ik beter...

‘Mijn vriend heeft het uitgemaakt,’ piept het hoopje mens naast me. Haar stem is dik van het huilen en bij wijze van extra dramatisch effect rolt er een nieuwe, dikke traan over haar wang.

Ze veegt hem weg met de vaatdoekmouw.

‘Drie weken geleden. Hij is...’ Ze aarzelt even, alsof ze niet goed weet wat ze wel en wat ze niet tegen een wildvreemde zou moeten zeggen. Terecht, moet ik toegeven. Ik zou haar ook niet ineens alles over mijn leven vertellen. Toch probeer ik haar zo geïnteresseerd mogelijk aan te kijken, want er is iets in haar ogen wat ik herken. Ik weet hoe het is om het gevoel te hebben ergens alleen doorheen te moeten.

‘Hij is verliefd geworden op iemand anders,’ gaat ze verder. ‘Op Danique. En weet u wat Danique van mij is? Van óns is?’

Het is wel duidelijk dat ze geen antwoord van mij verwacht, want ze dendert meteen door.

‘Een collega. Een colléga! We waren bijna vijf jaar samen en ik had verwacht dat hij misschien wel... Nou ja, als je vijf jaar samen bent, dan ga je toch nadenken over de toekomst, en...’ Haar sleutels rinkelen als ze ze wegstopt en ze frunnikt beteuterd aan het nu al vol gesnotterde zakdoekje. Op de automatische piloot pak ik een nieuw exemplaar en geef het aan haar.

‘Had je een aanzoek verwacht?’ vraag ik voorzichtig.

Ze kijkt met een ruk op. ‘Dat vindt u zeker verkeerd.’

Het sprankje strijdlustigheid dat in haar ogen verschijnt doet me glimlachen.

‘Nee, dat vind ik niet verkeerd. Als alles goed zat tussen jullie, klinkt dat als een heel realistische vervolgstap. Ik ben voor mijn man naar de andere kant van de wereld verhuisd, dus van mij zul je niets horen. Woonden jullie samen?’

Ze haalt haar neus op en zegt: ‘Ja. Koophuis. Alles op zijn naam. Eén keer raden wie er dus... uit mag.’

Haar stem schiet weer de hoogte in en een snik vindt zijn weg naar buiten uit haar keel.

Ik ben te verbaasd om haar te troosten. ‘Heeft hij je eruit gezet?’

Ze schudt krachtig haar hoofd. ‘Dat zou hij nooit doen. Pascal is de allerliefste man die ik ken. Als ik het had gewild, had ik nog wel een jaar daar kunnen blijven wonen, of langer zelfs. Hij heeft me niet gedwongen om weg te gaan. Maar Danique trekt vanaf volgende week bij hem in. Ze woont antikraak en haar huis wordt gesloopt. Al heel snel, dus ja, waar kan ze anders naartoe? Daarom moet ik weg. Ik wil weg, maar ik heb op alle mogelijke woningen gereageerd en overal word ik afgewezen. Nu slaap ik op de bank, en...’

Het snotterende geraas wordt even onderbroken voor een luide toeter in de zakdoek. Ze wappert met haar handen en doet een dappere poging om het verhaal weer op te pakken: ‘En het is echt een prachtige bank, hè? Zachtroze, fluweelachtige stof, maar hij is echt...’ Haar gezicht vertrekt zich weer in zo’n theatermasker en ze eindigt haar zin met iets wat klinkt als ‘ontze-he-het-tend hard’. Meteen begint ze weer met lange uithalen te huilen. Haar stem is net een loeiende sirene en een paar voorbijgangers kijken veroordelend mijn kant op, alsof ik degene ben die haar aan het huilen heeft gemaakt.

Voor de vorm schuif ik een stukje haar kant op en ik klop haar bedeesd op haar schouder. ‘Rustig maar,’ probeer ik de boel wat te sussen. De woorden ‘het komt wel goed’ liggen op het puntje van mijn tong, maar ik slik ze net op tijd in. Aan een lege huls heeft niemand iets.

‘Ik weet gewoon niet wat ik nu moet doen,’ snift ze. ‘Ik moet vóór volgende week een ander huis vinden, maar er is niemand die me een huurcontract geeft zonder inkomen.’

Ik staak mijn gefrunnik om een nieuw zakdoekje uit het pakje te krijgen en kijk verstoord op. ‘Sorry, maar dat begrijp ik even niet. Waarom heb je geen inkomen?’

Ze knikt bijna onzichtbaar. ‘Ik werkte voor Pascal. Mét Pascal. We hebben samen zijn bedrijf opgezet.’ Een korte toeter in het tweede zakdoekje. ‘Opvouwbare koffiebekers. Vorig jaar liep het zo

goed dat we meer collega's nodig hadden, en toen kwam ook Danique erbij.'

'Danique,' herhaal ik.

Ze kijkt op, alsof ze nu pas registreert dat ik luisterde.

'En Danique is degene op wie hij...' begin ik, maar haar onderlip begint alweer te trillen en ze zegt: 'Ik kan het ze niet eens kwalijk nemen, want ze hebben niks verkeerd gedaan. Zelfs Danique niet. Ze bestaat gewoon. En ik heb ook ogen, hè? Ik weet ook wel dat ze veel te mooi is. En aardig. En lief. En Pascal is dat óók. Weet u wel hoe moeilijk het is om boos te zijn op iemand die zich niet als een lul heeft gedragen? Hád hij zich maar als een lul gedragen. Mijn hart ligt toch al aan diggelen, dan had hij er net zo goed nog een keer overheen kunnen bulldozeren.'

Ik overweeg haar een derde zakdoekje aan te reiken, maar besluit haar dan maar het hele pakje voor te houden.

Ze pakt het aan en gebaart er woest mee naar de fontein in het midden van de vijver. 'Hij was zo áárdig. Zo attent. "O, Joy, het spijt me zo vreselijk. Ik vind het zo moeilijk om je dit te vertellen. Ben je wel oké? Heb je iets nodig?" Já, een reden om je te haten, dát heb ik nodig!'

'Ooit kun je erom lachen,' mompel ik.

'Nou, nu niet,' sneert ze, meer tegen het luchtledige dan tegen mij. 'Vanaf volgende week heb ik twee opties: hier op dit bankje slapen, of een vliegticket naar mijn ouders kopen. Ze wonen in Zuid-Afrika,' verduidelijkt ze, bij het zien van mijn gefronste wenkbrauwen.

'O. Dat is een lastige keuze.' Ik knik begrijpend, ook al zitten er zoveel gaten in dit verhaal dat ik lang niet alles snap.

Ze haalt haar schouders op, waarmee het me meteen duidelijk wordt dat ons gesprek ten einde is. Maar op de een of andere manier kan ik me er niet toe zetten om op te staan en weg te lopen.

Misschien is het de zo beklemmend bekende leegte in haar blik.

Misschien is het de wanhoop die haast van haar afdruipt.

Misschien heb ik gewoon te weinig gegeten vandaag en zie ik

daarom de wereld niet meer zo scherp. Dat kan ook. Wat het ook is, iets beweegt me tot het oppakken van mijn tas en het tevoorschijn halen van mijn portemonnee, terwijl in mijn achterhoofd de zo vaak gehoorde woorden van Theo echoën: *Niemand is ooit slechter geworden van het helpen van een medemens.*

Ik onderdruk de neiging om met mijn ogen te rollen.

Jij hebt makkelijk praten nu, lief.

Toch pak ik twee briefjes van vijftig uit mijn portemonnee en steek ze naar haar uit. 'Hier. Boek een hotel voor vannacht. De wereld is altijd anders na een nacht slapen, en na drie weken op een harde bank heb je een fatsoenlijk bed verdiend. Morgen lijkt me een uitstekend moment om te bedenken wat je verder gaat doen.'

Ze staart naar de biljetten alsof ik een brandende hondendrol in mijn handen heb.

'Nu niet met van die "dat kan ik niet aannemen"-onzin komen, want dat kun je wel,' zeg ik. 'Ik bied je dit bij mijn volle verstand aan en ik weet dat je me niet kent, maar geloof me dat ik heus gewoon weg zou kunnen lopen als ik dat wilde. Kom op.' Ik wapper met de briefjes in haar richting.

Ze kijkt nog één keer met grote ogen van het geld naar mij en terug en pakt het dan ten langen leste van me aan. 'Dank u wel,' zegt ze bedeesd. 'Dat hoeft echt...'

'Niet,' maak ik haar zin af en ik geef er een kort, ferm knikje bij. 'Weet ik.' Ik diep een oud bonnetje en een balpen op uit mijn tas, klik de pen uit en begin te schrijven. 'Dit is de naam van een woningbouwvereniging hier in de stad. Die is ooit opgezet door mijn buurvrouw en is een jaar of tien geleden overgenomen door haar dochter. Als je belt, vraag dan naar Inez en zeg haar maar dat je bent gestuurd door Frida, de buurvrouw van Cecile. Ik zeg niet dat ze je kunnen helpen, maar proberen kan altijd.'

Ze pakt het briefje van me aan en glimlacht waterig.

'Luister,' zeg ik. 'Slaap er even een nachtje over en kijk er dan morgen weer naar. Hoe cliché het ook klinkt, niets is blijvend. Over een paar maanden is alles anders, dat zul je zien. En als het niet

over een paar maanden is, dan wel over een jaar. Of over twee jaar. Het wordt echt anders.'

Ze reageert niet.

Ik geef haar nog een laatste knikje en sta op.

Als ik mijn boodschappentrolley weer achter me aan trek en richting de supermarkt stiefel, weet ik niet precies wie ik nou eigenlijk met mijn woorden probeerde te overtuigen.